

PRŮBĚH EXPERIMENTU

2022–2023

Experimentální pole sestávalo ze tří stejně velkých obdélných ploch o rozloze 2,5 x 3 m. Jako první bylo vyseto zrno žita setého Křibice, konkrétně 16. října 2022. Po dvou týdnech již byl viditelný vzrůst cca 8 až 10 cm. V této velikosti žito přečkalo zimní měsíce. S počátkem druhé poloviny března, 18. 3. 2023, byly vysety na sousední plochy len přadný Šumperský textilák a pšenice dvouzrnka Podbranč. Vysévání proběhlo u všech plodin do řádků ve vzdálenosti asi 40 cm.

Záznam růstu a sklizně v době polních prací v roce 2023

- 18. března – **žito** cca 10 cm
- 15. dubna – **pšenice** cca 5 cm; **len** cca 2 cm
- 30. dubna – **pšenice** cca 10–12 cm; **žito** cca 20 cm
- 21. května – **žito** cca 50–55 cm; **pšenice** cca 25 cm; **len** cca 5–10 cm
- 4. červen – **žito** cca 80–100 cm; **pšenice** cca 40 cm; **len** cca 40 cm
- 16./18. červen – **žito** cca 110–150 cm; **pšenice** cca 60–70 cm; **len** cca 80–90 cm květenství
- 7./9. červenec – **žito** cca 180–200 cm; **pšenice** cca 90–100 cm; **len** cca 100–115 cm, toboľky
- 20. července – **žito** cca 180–200 cm, zrání; **pšenice** cca 100 cm, zrání; **len** cca 100–115 cm, zrání
- 3. srpna – dozrávání
- 14. srpna – sklizeň, vázání snopů
- 1. září – ruční výmlat zrn **žita** a **pšenice**; drhnutí tobolek **lenu** a vyfoukání zrna

Pěstování probíhalo v tzv. uměle vytvářené situaci středověkého sídla, dvorce s přilehlou vesnicí. Pěstební plochy byly vytvořeny na travnaté pastvině při jednom z nadzemnicových domků vesnice, v nadmořské výšce cca 510 m. Poměrně nízká vrstva ornice (cca 10–15 cm) byla na úvod zbavena kamení, zryta rýčem, odplevelena, kultivována koňským hnojem zdejších koní a navršena zakoupenou zeminou z běžného prodeje pro pěstování různých plodin. Opakovaně používané nástroje pro práci na poli sestávaly z rýčů a motyky. Dobové nástroje byly vyhotoveny podle středověkých iluminací 12. až 14. století. Zejména práce s dřevěným rýčem s jen částečně kovovou rycí plochou představovala namáhavou činnost, která vynikla při střídání s dnešními celokovovými rýči. Záhony byly v průběhu roku ručně odplevelovány, pěstování probíhalo bez přihnojování a za využití pouze dešťové vody. **Cíle experimentu** – vypěstování vybraných plodin – souvisely s celkovou ideou archeoskanzenu. Primární bylo zjištění, jak rostliny v současných podmínkách pěstovat a jaké použít nástroje. Nabyté **poznatky** pak přispívají k alespoň částečnému pochopení toho, jak naši předkové mohli pěstovat užitkové rostliny. Experimentální pokusy však vedou vedle odpovědí mnohem častěji k novým otázkám. Stejně z nich představuje např. prostý dotaz – jak dalece mohl být podobný dvorec na přelomu 12. a počátku 13. století soběstačný. Na koloběhu polních a pěstebních prací, jejich výnosu, uchování i spotřebě závisel život všech lidí na dvorci, tj. nejen „zdejšího šlechtice“ a jeho rodiny.

PODĚKOVÁNÍ ZA SPOLUPRÁCI PATŘÍ

Archeoskanzenu Curia Vitkov a všem jeho členům i dobrovolníkům
Ing. Karlu Dostálkovi ze zpracovatelského ústavu Gengel o.p.s.
Grafiku Petru Čížkovi
Ilustrátorce Markétě Dvořáčkové

VÝSTAVA VZNIKLA V RÁMCI PROJEKTU STRATEGIE AV 21

Udržitelná společnost v historickém výzkumu
Výzkumný program Anatomie evropské společnosti
Výzkumné téma Historická paměť

AUTORKA EXPERIMENTU A VÝSTAVY

Doc. PhDr. Dana Dvořáčková-Malá, Ph.D.
Oddělení dějin středověku HÚ AV ČR

